



บทวิเคราะห์คำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ ม292/2562
คดีหมายเลขแดงที่ ม782/2562

ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ : นายคมน์ เหลืองทองคำ

ตำแหน่งระดับ/ : นิติกร ปฏิบัติการ

สังกัด : กองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ชื่อผู้บังคับบัญชาชั้นต้น : นางจิณห์จุฑาทา ธรรมรังรอง

ชื่อผู้บังคับบัญชา : นางละอองดาว สมดีวีระเดช

: ตำแหน่ง รักษาการแทนผู้อำนวยการกองกฎหมาย

คำนำ

บทวิเคราะห์คำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ ม292/2562 คดีหมายเลขแดงที่ ม782/2562 นี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อวิเคราะห์ตัวบทกฎหมายที่ศาลได้นำมาปรับใช้ในคดีข้อพิพาทของมหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมถึงหลักการตีความตัวบทกฎหมายของศาล เพื่อที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย จะได้นำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงานกฎหมายของมหาวิทยาลัยต่อไป แต่ถ้าหากจะมีความผิดพลาดใดๆ เกิดขึ้น แม้แต่เพียงเล็กน้อย ผู้เขียนก็จักขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย โดยขออน้อมรับความผิดพลาดนั้นๆ ไว้เพื่อการแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

(นายคมน์ เหลืองทองคำ)

ผู้เขียน

13 มีนาคม 2567

สารบัญ

| | หน้า |
|--------------------------------------|------|
| บทที่ 1 บทนำ | |
| 1.1 ความเป็นมาของบทวิเคราะห์ | 1 |
| 1.2 วัตถุประสงค์ของบทวิเคราะห์ | 5 |
| 1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ | 5 |
| 1.4 คำจำกัดความ | 5 |
| บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง | |
| 2.1 ความหมายของการตีความ | 6 |
| 2.2 บุคคลที่มีหน้าที่ตีความ | 6 |
| 2.3 ระบบสัญญาทางปกครอง | 5 |
| 2.4 หลักการตีความกฎหมายแพ่ง | 6 |
| บทที่ 3 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง | 8 |
| 3.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ | 8 |
| บทที่ 4 วิเคราะห์ | 14 |
| บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ | 16 |
| ภาคผนวก | 17 |

บทที่ 1

ความเป็นมาและสภาพของปัญหา

1.1 ความเป็นมา

ด้วยนาย ภ อติตข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ตำแหน่งนักวิชาการพัสดุชำนาญการ ได้ยื่นหนังสือแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย โดยที่เงื่อนไขการแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพกำหนดไว้ว่า “กรณีที่ข้าพเจ้ากระทำผิดวินัยหรือถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยก่อนบรรจุเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยให้ดำเนินการทางวินัย และวินิจฉัยความผิดของข้าพเจ้า ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือกฎหมายอื่นแล้วแต่ก 2547รณ ต่อไปจนกว่าการดำเนินการทางวินัยจะแล้วเสร็จ หากผลปรากฏว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ให้ถือว่าการแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยของข้าพเจ้าเป็นโมฆะ” เนื่องจากบุคคลดังกล่าวถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงอยู่ก่อนการเปลี่ยนสถานภาพการเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ 2555/6580 สั่ง ณ วันที่ 2555 .ธันวาคม พ.ศ 7และการดำเนินการทางวินัยยังไม่แล้วเสร็จ ต่อมามหาวิทยาลัย ได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง โดยให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ตั้งแต่วันที่ เป็นต้นไป ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ 2561 มกราคม 31 ตามนัยมาตรา 2547 .วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ 39 จึงถือว่าการแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยตกเป็นโมฆะ เมื่อนาย ภ พ้นจากราชการเพราะถูกลงโทษทางวินัยโดยไล่ออกจากราชการ จึงไม่มีสิทธิได้รับเงินเดือนที่เบิกจ่ายล่วงหน้าดังกล่าว มหาวิทยาลัย จึงได้ยกเลิกคำสั่งขอลาออกจากราชการเพื่อเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งแก้ไขคำสั่งการเลื่อนเงินเดือนเพิ่มเติมใหม่ จึงเป็นกรณีที่มหาวิทยาลัยได้เบิกจ่ายเงินเดือนล่วงหน้าให้กับ นาย ภ ในระหว่างเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยจนถึงวันที่มีคำสั่งไล่ออกจากราชการ (มกร 31าคม บาท (ห้าหมื่นสองพันเก้าร้อย 52,920 รวมเป็นเงินจำนวน (2561ยี่สิบบาทถ้วน) มหาวิทยาลัย ได้แจ้งให้ นาย ภ ชำระเงินเดือนที่เบิกจ่ายล่วงหน้าคืน ภายในกำหนด วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้งให้คืนเงินดังกล่าว 7 ต่อปี แต่บุคคลดังกล่าวเพิกเฉยไม่ยอมชำระเงิน 5.7 หากพ้นกำหนดต้องคิดดอกเบี้ยผิดนัดในอัตราร้อยละเงินเดือนที่เบิกจ่ายล่วงหน้าแต่อย่างใด มหาวิทยาลัย ไม่อาจบังคับให้ นาย ภ ชำระเงินเดือนที่เบิกจ่ายล่วงหน้าเป็นเงินจำนวน 52,92 0บาท มหาวิทยาลัยจึงได้ยื่นฟ้องบุคคลดังกล่าวเป็นคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ม 292/2562 ต่อศาลแขวงขอนแก่น ในเรื่องสัญญา เรียกทรัพย์สิน ต่อมาศาลแขวงขอนแก่น ได้มีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขแดงที่ ม 782/2562 เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2562 โดยศาลได้วินิจฉัยว่า นาย ภ (จำเลย) เดิมเป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ตำแหน่งนักวิชาการพัสดุชำนาญการ สังกัด คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ต่อมา นาย ภ ได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง มหาวิทยาลัย (โจทก์) จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ต่อมา นาย ภ ได้เปลี่ยนสถานภาพ เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ 17 กรกฎาคม 2559 ตามหนังสือแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย โดยยอมรับว่าหากดำเนินการทางวินัยแล้วเสร็จ ปรากฏว่านาย ภ กระทำผิดวินัยร้ายแรง ให้ถือว่าการแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพของจำเลยดังกล่าวเป็นโมฆะ ทั้งนี้ นาย ภ ได้รับเงินเดือนในอัตราเงินเดือนพนักงานมหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2561 สูงกว่าอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนที่นาย ภ เคยได้รับอยู่รวมเป็นเงิน 52,920 บาท ภายหลังคณะกรรมการสอบสวนวินัย มีความเห็นว่านาย ภ

กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง มหาวิทยาลัยจึงมีคำสั่งไล่นาย ก ออกจากราชการ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 31 มกราคม 2561 และมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งขอลาออกจากราชการเพื่อเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยและคำสั่งเลื่อนเงินเดือนของนาย ก ดังนั้น เมื่อมหาวิทยาลัยมีคำสั่งไล่นาย ก ออกจากราชการแล้ว สถานภาพการเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยของนาย ก จึงเป็นโมฆะ นาย ก มีสิทธิได้รับเงินเดือนในอัตราเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา เท่านั้น นาย ก จึงได้รับเงินเดือนล่วงหน้าไปโดยไม่มีสิทธิ จำนวน 52,920 บาท มหาวิทยาลัยจึงมีหนังสือบอกกล่าวทวงถามให้นาย ก นำเงินจำนวนดังกล่าวมาชำระ แต่นาย ก ยังคงเพิกเฉย มหาวิทยาลัย จึงได้ดำเนินการยื่นฟ้องนาย ก ต่อศาลแขวงขอนแก่น เป็นคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ม 292/2562 คดีหมายเลขแดงที่ ม 782/2562 เรื่อง สัญญา เรียกทรัพย์สิน ซึ่งคดีนี้ศาลแขวงขอนแก่น ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่ 1 คำฟ้องของมหาวิทยาลัย ขาดอายุความหรือไม่ ในข้อนี้ นาย ก ให้การต่อสู้ว่า มหาวิทยาลัย ใช้สิทธิเรียกร้องเงินคืนจากนาย ก ฐานลาภมิควรได้ เมื่อมหาวิทยาลัยทราบว่านาย ก ถูกไล่ออกจากราชการเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2561 แต่มหาวิทยาลัยนำคดีมาฟ้องนาย ก เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2562 จึงเกินกว่า 1 ปี นับแต่มหาวิทยาลัยทราบว่าไม่มีสิทธิเรียกคืน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 419 คดีนี้ศาลเห็นว่า มหาวิทยาลัยฟ้องขอให้นาย ก คืนเงินเดือนที่เบิกล่วงหน้าไป เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีคำสั่งไล่นาย ก ออกจากราชการ นาย ก จึงไม่มีสิทธิได้รับเงินเดือนในอัตราเงินเดือนของพนักงานมหาวิทยาลัยตามข้อตกลงในหนังสือแสดงเจตนา เปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย อันเป็นการกล่าวอ้างว่า มหาวิทยาลัยเบิกจ่ายเงินเดือนแก่นาย ก เกินไปกว่าที่นาย ก มีสิทธิได้รับและเป็นการรับเงินไปโดยไม่ชอบ ด้วยเหตุนี้ แม้เงินที่นาย ก ได้รับไปจะเป็นการได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ แต่เมื่อเป็นการได้มาโดยไม่ชอบก็มีใช้เรื่องลาภมิควรได้ตามข้อต่อสู้ของนาย ก มหาวิทยาลัยในฐานะเจ้าของเงินที่ส่งมอบแก่จำเลยไป ย่อมมีสิทธิติดตามเอาเงินของมหาวิทยาลัยคืนจากนาย ก ซึ่งไม่มีสิทธิจะรับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 คดีจึงไม่ขาดอายุความ ข้อต่อสู้ของนาย ก ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ประเด็นที่ 2 นาย ก ต้องคืนเงินตามฟ้องแก่มหาวิทยาลัยหรือไม่ ศาลแขวงขอนแก่น พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้หนังสือแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย จะมีข้อกำหนดว่า หากนาย ก ถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยอยู่ก่อน ให้ดำเนินการทางวินัยและวินัยจรรยาบรรณของนาย ก ต่อไป หากปรากฏว่า เป็นการกระทำผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ให้ถือว่า การแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพของนาย ก เป็นโมฆะ ก็หาได้หมายความว่าข้อตกลงการเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยระหว่างมหาวิทยาลัย และนาย ก เป็นอันยกเลิกหรือเสียเปล่าย้อนหลังไปถึงวันที่การแสดงเจตนาของนาย ก เริ่มเป็นผลไม่ เนื่องจากการใดจะเป็นโมฆะหรือไม่นั้นย่อมต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หากคู่กรณีสามารถทำความตกลงเพื่อกำหนดให้การกระทำใดๆ เป็นโมฆะได้ตามใจสมัครไม่ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความหมายของคำว่าโมฆะตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแล้วมีความหมายว่า ว่าง เปล่า ไม่มีประโยชน์ ไม่มีผล เสียเปล่า ไม่มีผลบังคับหรือผูกพันตามกฎหมาย จึงจะพอแปลเจตนาของมหาวิทยาลัย และนาย ก ได้ว่า หากการดำเนินการทางวินัยแล้วเสร็จ ผลปรากฏว่า นาย ก กระทำผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ให้การแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยของนาย ก สิ้นสุดลง และย่อมเป็นการสิ้นสุดลงในวันที่มีคำสั่งหรือวินัยจรรยาบรรณว่า นาย ก กระทำผิดวินัยร้ายแรงนั้น หากใช้ผล

ย้อนหลังไปตั้งที่มหาวิทยาลัยอ่างไม่ นอกจากนี้ นาย ก ยังนำสืบพยานว่า มหาวิทยาลัยว่าจ้าง นาย ก เป็นพนักงานสังกัดมหาวิทยาลัย โดยอ่าง ส่งสัญญาจ้างพนักงานมหาวิทยาลัย เป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาข้อความสรุปว่า มหาวิทยาลัยตกลงจ้างและนาย ก ตกลงรับจ้างทำงานให้แก่มหาวิทยาลัย โดยเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งนักวิชาการพัสดุชำนาญการ ตั้งแต่วันที่ 17 กรกฎาคม 2559 ตกลงอัตราค่าจ้างเริ่มต้นเดือนละ 50,780 บาท ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าสัญญาจ้างพนักงานดังกล่าวนี้เป็นเอกสารที่ไม่ถูกต้องอย่างไร จึงต้องฟังว่า มหาวิทยาลัย ตกลงว่าจ้าง นาย ก ให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัยในตำแหน่งดังกล่าว และนาย ก ได้ปฏิบัติหน้าที่นั้นแล้วตั้งแต่วันที่ 17 กรกฎาคม 2559 เมื่อไม่ปรากฏว่า ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ นาย ก ก่อให้เกิดความเสียหายแก่มหาวิทยาลัยหรือกระทำการบกพร่องต่อหน้าที่อย่างใด นาย ก จึงชอบที่จะได้รับค่าจ้างหรือเงินเดือนตอบแทน ในอัตราเงินเดือนของพนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยไม่อาจอ้างข้อกำหนดในหนังสือแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยดังกล่าว มาเรียกร้องให้ นาย ก คืนเงินเดือนที่รับไว้ได้ ข้อต่อสู้ของนาย ก ฟังขึ้น พิพากษายกฟ้อง

มหาวิทยาลัย จึงได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลแขวงขอนแก่น ไปยังศาลอุทธรณ์ภาค 4 เป็นคดีหมายเลขดำที่ 445/2563 คดีหมายเลขแดงที่ 3335/2563 ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของมหาวิทยาลัย มีว่า นาย ก ต้องคืนเงินตามฟ้องแก่มหาวิทยาลัยหรือไม่ ตามหนังสือแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย มีข้อความระบุว่า หาก นาย ก ถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยอยู่ก่อน ให้ดำเนินการทางวินัยและวินิจฉัยความผิดของ นาย ก ต่อไป หากปรากฏว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ให้ถือว่าการแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยของ นาย ก เป็นโมฆะ เห็นว่า นิติกรรมใดจะเป็นโมฆะกรรมหรือไม่นั้น ย่อมต้องเป็นไปตามหลักโมฆะกรรมในบรรพ 1 ลักษณะ 4 หมวดที่ 1 และ 2 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หากใช้คู่กรณีสามารถทำความตกลงเพื่อกำหนดให้การกระทำใดๆ เป็นโมฆะได้ตามความสมัครใจไม่ และข้อตกลงดังกล่าวถือเป็นนิติกรรมที่มีเงื่อนไขบังคับหลัง ต่อมาเมื่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยของมหาวิทยาลัยวินิจฉัยว่า นาย ก กระทำความผิดวินัยร้ายแรง นิติกรรมการตกลงเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยระหว่างมหาวิทยาลัยกับนาย ก ย่อมสิ้นผลในเมื่อเงื่อนไขนั้นสำเร็จตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 183 วรรคสอง นาย ก จึงยังคงมีสิทธิที่จะได้รับเงินเดือนในตำแหน่งพนักงานมหาวิทยาลัยมาจนถึงวันที่คณะกรรมการสอบสวนวินัยมีคำสั่งว่าจำเลยกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง มหาวิทยาลัยจึงมีคำสั่งไล่ นาย ก ออกจากราชการตั้งแต่วันที่ 31 มกราคม 2561 หากใช้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ นาย ก ขอแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานของมหาวิทยาลัยตั้งแต่วันที่ 17 กรกฎาคม 2559 ตามที่มหาวิทยาลัยอุทธรณ์ไม่ ที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่ามหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยไม่อาจอ้างข้อกำหนดในหนังสือแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยดังกล่าวมาเรียกร้องให้ นาย ก คืนเงินเดือนที่รับไว้ได้นั้น ศาลอุทธรณ์ภาค 4 เห็นฟ้องด้วยในผล อุทธรณ์ของมหาวิทยาลัยฟังไม่ขึ้น

มหาวิทยาลัย จึงได้ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาดังกล่าวไปยังศาลฎีกาเป็นคดีที่ 3804/2565 ศาลฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 183 วรรคสอง บัญญัติว่า นิติกรรมใดมีเงื่อนไขบังคับหลัง นิติกรรมนั้นย่อมสิ้นผลในเมื่อเงื่อนไขนั้นสำเร็จแล้ว และวรรคสามบัญญัติว่า ถ้าคู่กรณีแห่งนิติกรรมได้แสดงเจตนาไว้ด้วยกันว่า ความสำเร็จแห่งเงื่อนไขนั้นให้มีผลย้อนหลังไปถึงเวลาใดเวลาหนึ่งก่อนสำเร็จก็

ให้เป็นไปตามเจตนา นั้น ตามหนังสือแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยของ นาย ภ ระบุว่า กรณีที่ข้าพเจ้ากระทำผิดวินัยหรือถูกตั้งกรรมการสอบสวนวินัยก่อนบรรจุเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยให้ดำเนินการทางวินัยและวินิจฉัยความผิดของข้าพเจ้า ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือกฎหมายอื่นแล้วแต่กรณี ต่อไปจนกว่าการดำเนินการทางวินัยจะแล้วเสร็จ หากผลปรากฏว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ให้ถือว่าการแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยของข้าพเจ้าเป็นโมฆะ ข้อความที่ว่า “หากผลปรากฏว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ให้ถือว่าการแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยของข้าพเจ้าเป็นโมฆะ” นั้น เป็นข้อความที่บังคับไว้ให้นิติกรรมสิ้นผลต่อเมื่อมีเหตุการณ์อันไม่แน่นอนว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่ในอนาคต จึงถือเป็นนิติกรรมที่มีเงื่อนไขบังคับหลังที่กำหนดไว้ในนิติกรรม ซึ่งมีเงื่อนไขนั้นสำเร็จ นิติกรรมย่อมสิ้นผลและมีผลย้อนหลังได้ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าคณะกรรมการสอบสวนวินัยมีความเห็นว่า นาย ภ กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและมหาวิทยาลัยมีคำสั่งไล่ นาย ภ ออกจากราชการแล้ว จึงถือได้ว่าเงื่อนไขบังคับหลังที่กำหนดในนิติกรรมนั้นเงื่อนไขสำเร็จแล้ว การแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยของ นาย ภ จึงสิ้นผลนับแต่วันที่ นาย ภ แสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพ ซึ่งเป็นไปโดยผลของกฎหมายตามบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าว เจตนาคู่กรณีมีเพียงว่า หากผลปรากฏภายหลังว่า นาย ภ กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้สถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยของ นาย ภ สิ้นสุดย้อนหลังไปถึงวันที่ นาย ภ แสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพ โดยถือว่า นาย ภ ยังคงสถานภาพเป็นข้าราชการพลเรือนและมีสิทธิรับเงินเดือนในอัตราเงินเดือนดังกล่าวตามที่มหาวิทยาลัยฎีกาเท่านั้น หากไม่มีเจตนาให้ข้อตกลงตามหนังสือแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยของ นาย ภ ทั้งหมดเป็นโมฆะ ตามหลักโมฆะกรรมในบรรพ 1 ลักษณะ 4 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งคู่กรณีไม่สามารถตกลงเพื่อกำหนดให้การกระทำใดๆ เป็นโมฆะตามความสมัครใจตั้งที่ศาลล่างทั้งสองวินิจฉัยมาไม่ และข้อตกลงที่กระทำภายใต้กฎหมายดังกล่าวไม่ถือว่าการกระทำผิด นาย ภ ในการรับค่าจ้างตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญาจ้างตามที่ นาย ภ ให้การต่อสู้ ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยมานี้ มหาวิทยาลัยจึงมีสิทธิเรียกเงินเดือนที่เบิกจ่ายล่วงหน้าจาก นาย ภ ได้พร้อมดอกเบี้ย การที่มหาวิทยาลัยมีหนังสือบอกกล่าวทวงถาม กำหนดให้ นาย ภ ชำระเงินเดือนที่เบิกจ่ายล่วงหน้าคืนภายในกำหนด 7 วัน นับถัดจากวันที่ได้รับหนังสือทวงถาม นาย ภ ได้รับหนังสือทวงถามเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2561 เมื่อครบกำหนดเวลาให้ นาย ภ ชำระหนี้แล้ว นาย ภ ไม่ชำระ นาย ภ จึงต้องรับผิดชอบชำระดอกเบี้ยผิดนัดร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2561 เป็นต้นไป ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 224 วรรคหนึ่ง ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษามานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย พิพากษามหาวิทยาลัย ฟังขึ้น พิพากษากลับเป็นว่า ให้ นาย ภ คืนเงิน 52,920 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2561 จนถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 และอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ทั้งนี้ อัตราดอกเบี้ยให้ปรับเปลี่ยนลดลงหรือเพิ่มขึ้นได้ตามพระราชกฤษฎีกาซึ่งตราขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 7 ที่แก้ไขใหม่ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ 2 ต่อปี แต่ต้องไม่เกินอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ตามที่มหาวิทยาลัยขอ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

1.2 วัตถุประสงค์ของบทวิเคราะห์

บทวิเคราะห์นี้ จัดทำขึ้นมาเพื่อศึกษาในแง่มุมข้อกฎหมาย ที่ศาลใช้วินิจฉัยในคดีดังกล่าว เพื่อที่นิติกร หรือ ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น สามารถนำไปศึกษาและนำไปใช้ประโยชน์ ในการปฏิบัติงานต่อไปได้

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทวิเคราะห์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาหลักกฎหมายตามแนวคำพิพากษาของศาลที่กล่าวมา ว่าศาลได้มีการวางหลักกฎหมายที่สำคัญไว้อย่างไร ซึ่งนิติกร หรือผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น สามารถนำไปศึกษาและนำไปใช้ประโยชน์ ในการปฏิบัติงานได้

1.4 คำจำกัดความ

“นิติกรรม” หมายความว่า การใดๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัครมุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลเพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ”

“โมฆะ” หมายความว่า ว่างเปล่า ไม่มีประโยชน์ ไม่มีผล เสียเปล่า ไม่มีผลบังคับหรือผูกพันตามกฎหมาย”

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของการตีความกฎหมาย

การตีความกฎหมาย หมายถึง การค้นหาหรืออธิบายความหมายของถ้อยคำที่ปรากฏอยู่ในตัวบทกฎหมาย โดยอาศัยเหตุผลตามหลักตรรกวิทยา และสามัญสำนึกให้มีความหมายที่ชัดเจนขึ้น เพื่อให้ทราบว่า ถ้อยคำในตัวบทกฎหมายมีความหมายว่าอย่างไร เพื่อจะได้นำกฎหมายไปใช้ได้อย่างถูกต้อง เป็นธรรม ซึ่งกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมาย มีความหมายที่ชัดเจน ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องไปตีความข้อกฎหมาย แต่หากบทบัญญัติข้อกฎหมายใด มีบทบัญญัติด้วยถ้อยคำที่กำกวม ก็อาจจะต้องมีตีความเพื่อให้เกิดความชัดเจน ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 4 บัญญัติว่า “กฎหมายนั้น ต้องใช้ในบรรดากรณีซึ่งต้องด้วยบทบัญญัติใด ๆ แห่งกฎหมาย ตามตัวอักษร หรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้นๆ

เมื่อไม่มีบทกฎหมายที่จะยกมาปรับคดีได้ ให้วินิจฉัยคดีนั้น ตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ถ้าไม่มีจารีตประเพณีเช่นนั้น ให้วินิจฉัยคดี อาศัยเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง และถ้าบทกฎหมายเช่นนั้นไม่มีด้วย ให้วินิจฉัยตามหลักกฎหมายทั่วไป”

2.2 บุคคลที่มีหน้าที่ตีความกฎหมาย

ผู้ที่มีหน้าที่ตีความกฎหมาย ได้แก่

2.2.1 ประชาชน ที่ต้องใช้กฎหมาย สามารถตีความกฎหมายเพื่อประโยชน์ของตนเองได้

2.2.2 เจ้าพนักงาน

2.2.3 นักกฎหมาย

2.2.4 ผู้พิพากษา

2.3 หลักการตีความกฎหมายแพ่ง

2.3.1 พิเคราะห์ตามตัวอักษร เป็นการตีความตามถ้อยคำสำนวนในตัวบทกฎหมาย บทกฎหมายใด มีข้อความชัดเจนอยู่แล้วก็ไม่จำเป็นต้องนำไปตีความอีก ดังนั้น การตีความตามตัวอักษรนั้นจึงเป็นการพิจารณาความหมายของกฎหมายจากตัวบทกฎหมายที่บัญญัติไว้ ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้เป็น 3 กรณี

(1) ในกรณีที่บทกฎหมายใช้ภาษาธรรมดา ก็ต้องเข้าใจว่ามีความหมายที่เข้าใจอยู่ตามภาษาธรรมดาของถ้อยคำนั้น ซึ่งสามารถหาความหมายโดยยึดถือ ความหมายที่ปรากฏในพจนานุกรมเป็นหลัก

(2) ในกรณีที่บทกฎหมายใช้ภาษาเทคนิคหรือ ภาษาทางวิชาการ ต้องถือตามความหมายที่เข้าใจกันในหมู่ผู้ประกอบวิชาชีพนั้น

(3) ในกรณีที่บทกฎหมายประสงค์ให้ถ้อยคำบางคำมีความหมายเป็นพิเศษไปกว่าที่เข้าใจกันอยู่ในภาษาธรรมดา หรือภาษาเทคนิค หรือภาษาทางวิชาการ ที่เรียกกันว่าศัพท์กฎหมาย จะมีการกำหนดบทวิเคราะห์หรือบทนิยาม หรือคำอธิบายปรากฏอยู่ในมาตราแรกๆ ของกฎหมายนั้น ไว้ให้เป็นที่เข้าใจกันทั่วไป

2.3.2 การตีความตามเจตนารมณ์ เป็นการค้นหาความหมายถ้อยคำในบทกฎหมายจากเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายนั้นๆ เมื่อทราบถึงเจตนารมณ์ ก็สามารถทราบความหมายของถ้อยคำที่บัญญัติไว้ในกฎหมายได้ ซึ่งเจตนารมณ์ ของกฎหมายแต่ละฉบับไม่เหมือนกัน การตีความตามเจตนารมณ์นี้มีความสำคัญ เพราะกฎหมายต่างๆ มีความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ไม่เหมือนกัน เช่น เจตนารมณ์ของกฎหมายอาญามุ่งที่จะควบคุมการกระทำผิดและลงโทษผู้กระทำผิด ในขณะที่กฎหมายแพ่งมุ่งที่จะให้มีการเยียวยาหรือชดใช้ความเสียหายแก่ผู้เสียหาย

บทที่ 3

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

3.1.1 ความหมายของคำว่า นิติกรรม ซึ่งบัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 149 มาตรา บัญญัติว่า “นิติกรรม หมายความว่า การใด ๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัคร 149 มุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ”

จากบทนิยามข้างต้น สามารถที่จะอธิบายลักษณะของนิติกรรมในเบื้องต้นได้ดังนี้ คือ

(เป็นการกระทำ (1

(เป็นการกระทำที่ชอบด้วยก (กฎหมาย หมายถึง มีกฎหมายรองรับการกระทำดังกล่าว

(3ต้องทำโดยใจสมัคร หมายความว่าบุคคลนั้นได้กระทำนิติกรรมไปโดยการตัดสินใจของตนเอง

มิได้กระทำไปเพราะถูกกลฉ้อฉล ข่มขู่ หรือเพราะเข้าใจผิด

(ต้องก่อให้เกิดผลทางกฎหมาย กล่าวคือ มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ทางกฎหมาย (4

(เป็นผลผูกพันระหว่างบุคคล (5

(ผลนั้นก่อใ (6ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวสิทธิ

3.1.2 นิติกรรมมีเงื่อนไข บัญญัติไว้ในมาตรา 182 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้ “ข้อความใดอันบังคับไว้ให้นิติกรรมเป็นผลหรือสิ้นผลต่อเมื่อมีเหตุการณ์อันไม่แน่นอนว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่ใน อนาคต ข้อความนั้นเรียกว่าเงื่อนไข”

นิติกรรมมีเงื่อนไข แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

(1) เงื่อนไขบังคับก่อน ตามมาตรา 183 วรรคแรกแห่งประมวลกฎหมายและพาณิชย์ บัญญัติว่า “นิติกรรมใดมีเงื่อนไขบังคับก่อนนิติกรรมนั้นย่อมเป็นผลเมื่อเงื่อนไขนั้นสำเร็จแล้ว”

เงื่อนไขบังคับก่อน ได้แก่เงื่อนไขซึ่งทำให้นิติกรรมเป็นผลเมื่อเงื่อนไขนั้นสำเร็จ คือ ทำให้นิติกรรมนั้นเกิดขึ้นก่อนเงื่อนไขนั้นสำเร็จ นิติกรรมยังไม่เกิดขึ้น ยังไม่ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวในสิทธิ เช่น ก ทำสัญญากับ ข ว่าถ้า ก ถูกย้ายไปต่างจังหวัดจะ ให้ ข เช่าบ้านของตน ดังนี้ สัญญาฯ ยังไม่มีผลตราบ เท่าที่ ก ยังไม่ถูกย้ายไปต่างจังหวัดแต่ถ้า ก ถูกส่งย้ายไปต่างจังหวัด ถือว่าเงื่อนไขสำเร็จลงแล้ว สัญญาเช่าบ้านระหว่าง ก กับ ข มีผลเป็นสัญญาโดยสมบูรณ์

(2) เงื่อนไขบังคับหลัง ตามมาตรา 183 วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ถ้าคู่กรณีแห่งนิติกรรมได้แสดงเจตนาไว้ด้วยกันว่า ความสำเร็จแห่งเงื่อนไขนั้นให้มีผลย้อนหลังไปถึงเวลาใดเวลาหนึ่งก่อนสำเร็จ ก็ให้เป็นไปตามเจตนาเช่นนั้น”

เงื่อนไขบังคับหลัง ได้แก่เงื่อนไขซึ่งทำให้นิติกรรมสิ้นผล เมื่อเงื่อนไขนั้นสำเร็จ คือ ทำให้นิติกรรมที่เกิดขึ้นแล้วสิ้นผลลงหรือสิ้นสุดลง เช่น ก ให้ ข เช่าอาคารพาณิชย์ของตนโดยกำหนดไว้ในสัญญาเช่าว่า ถ้าลูกชายของ ก กลับมาจาก ต่างประเทศเมื่อใดให้สัญญาเช่าสิ้นสุดลง ดังนี้ สัญญาเช่าอาคารพาณิชย์ ระหว่าง ก กับ ข สมบูรณ์และมีผลใช้บังคับอยู่จนกว่าลูกชายของ ก จะกลับจากต่างประเทศ สัญญาเช่าจึงสิ้นสุดลง

3.1.3 นิติกรรมที่เป็นโมฆะ

(1) ประมวลกฎหมายและพาณิชย์ มาตรา 150 บัญญัติว่า “การใดมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดย กฎหมาย เป็นการพันวิสัย หรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การนั้นเป็นโมฆะ”

นิติกรรมที่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย เป็นการพันวิสัยหรือ เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การนั้นเป็นโมฆะตามที่กฎหมาย บัญญัติไว้ในมาตรา 150 ซึ่งแยกพิจารณาได้ ดังนี้

1) วัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้ง โดยกฎหมาย เช่น สัญญาซื้อขายเฮโรอีน สัญญาจ้างฆ่าคน สัญญาซื้อขายปืนเถื่อน เช่นนี้ ถ้าได้กระทำขึ้นจะตกเป็นโมฆะทันที เพราะถือว่าเอาประโยชน์จากสิ่งผิดกฎหมาย

2) วัตถุประสงค์เป็นการพันวิสัย คือสิ่ง ที่ไม่เป็นวิสัยที่จะสามารถทำให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งอาจเป็นการพันวิสัยโดยธรรมชาติ เช่น เสกหินให้เป็นทอง ชุบคนตายให้ฟื้น เป็นต้น

3) วัตถุประสงค์เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เช่น นาย ก ยอมชดใช้เงินให้ นาย ข เพื่อมิให้ นาย ข แจ้งความดำเนินคดีอาญากับ นาย ก ในความผิดอาญาแผ่นดิน

(2) ประมวลกฎหมายและพาณิชย์ มาตรา 152 บัญญัติว่า “การใดมิได้ทำให้ถูกต้องตามแบบที่กฎหมายบังคับไว้ การนั้นเป็นโมฆะ” ซึ่งถ้าหากว่าไม่ปฏิบัติตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว แม้การนั้นๆ จะได้กระทำลงครบองค์ประกอบก็ตาม การกระทำนั้นย่อมตกเป็นโมฆะตามมาตรานี้ คือ เสียเปล่าไม่มีผลในทางกฎหมายอย่างใดเลย

(3) นิติกรรมที่ขาดการแสดงเจตนา นิติกรรมต้องเกิดขึ้นจากการแสดงเจตนา และกระทำด้วยใจสมัคร ดังนั้น ถ้าขาดเจตนาแล้วนิติกรรมก็เป็น โมฆะเพราะถือว่ามิได้ทำด้วยใจสมัคร ตามมาตรา 149 กฎหมายบัญญัติเรื่องการแสดงเจตนาที่เป็นโมฆะไว้ ดังต่อไปนี้

1) เจตนาซ่อนเร้น บัญญัติไว้ในมาตรา 154 ดังต่อไปนี้คือ “การแสดงเจตนาใดมิได้เจตนาให้ตนต้องผูกพันตามที่ได้แสดงออกมาก็ตาม หากเป็นมูลเหตุให้การแสดงเจตนา นั้นเป็นโมฆะไม่เว้น แต่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจะรับรู้ถึงเจตนาอันซ่อนเร้น อยู่ในใจของผู้แสดงนั้น” บุคคลที่แสดงเจตนาตั้งใจที่จะไม่ผูกพันตามที่ตนได้แสดงออกไป เช่นนั้น เช่น ก ต้องการยืมนาฬิกาของ ข เพื่อไปอวด ค แต่เห็น ข กำลังบอกขายนาฬิกาจึงตกลงซื้อแต่ในใจจริงต้องการขอยืม เช่นนี้ ตามมาตรา 154 นั้น ความสัมพันธ์ระหว่าง ก และ ข ต้องบังคับกันตามสัญญาซื้อขาย ข จะอ้างเจตนาที่ซ่อนเร้นว่าตนต้องการยืมเพื่อจะไม่ต้องชำระราคาค่านาฬิกาไม่ได้ เว้นแต่ ก ได้รู้เจตนาที่แท้จริงอันซ่อนเร้นอยู่ในใจของ ข แล้วก็ต้องบังคับกันตามเจตนาที่แท้จริง คือ บังคับกันตามสัญญายืมและถือว่าสัญญาซื้อขายนั้นตกเป็นโมฆะ ส่วนกรณีใดจะถือว่าคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้รู้เจตนาที่ซ่อนเร้นอยู่ในใจของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เป็นเรื่องๆ ไป

2) เจตนาหลง เป็นการแสดงเจตนาซึ่งไม่ตรงกับความเป็นจริง ซึ่งตามมาตรา 155 วรรคแรกบัญญัติว่า “การแสดงเจตนาหลงโดยสมรู้กับคู่ กรณียอีกฝ่ายหนึ่งเป็นโมฆะแต่จะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้กระทำโดยสุจริต และต้องเสียหายจากการแสดงเจตนาหลงนั้นมิได้” ลักษณะของการแสดงเจตนา

ลวง คือ ต้องมีบุคคลสองฝ่ายสมรู้กันหรือสมคบกันหลอกคนอื่น ๆ ว่ามีนิติกรรมซึ่งคู่กรณีทั้งสองฝ่ายได้ทำขึ้น แต่ที่จริงแล้วไม่มีนิติกรรมระหว่างกันแต่อย่างใดเลย เช่น ก และ ข เป็นเพื่อนรักกันมาก ก มีฐานะเป็นเศรษฐีมีค่านับหน้าถือตา ข นั้นต้องการให้ผู้อื่นคิดว่าตนก็เป็น เศรษฐีเพื่อประโยชน์ทางการค้าของตน จึงสมคบกัน ก ทำสัญญากู้ยืมกันขึ้นโดยให้ ก เป็นผู้กู้เงิน ข แล้ว ข ก็เอาสัญญากู้ยืมพร้อมเช็คนี้อไปวางอ้างแก่ผู้อื่นว่าตนเป็นเศรษฐี แม้แต่ ก ก็ยังต้องมากู้เงินของตน เช่นนี้ นิติกรรมระหว่าง ก และ ข เป็นโมฆะ เพราะในเจตนา ของ ก และ ข มิได้มีอะไรผูกพันกันเลย แต่ได้กระทำขึ้นเพื่อหลอกลวงผู้อื่น ถ้าหากมีบุคคลภายนอกผู้ กระทำการโดยสุจริตและต้องเสียหายจากการแสดง เจตนาทางลวงนั้นแล้ว คู่กรณีจะอ้างข้อไม่สมบูรณ์ขึ้นต่อผู้บุคคลภายนอกนั้นไม่ได้ ดังตัวอย่างนี้ ถ้าต่อมา ภายหลังจาก ข เตือนรื้อเรื่องเงินเอาเช็คเงินสดดังกล่าว ไปโอนให้ ค โดย ค ไม่รู้ความเป็นจริงว่า คู่กรณีทั้งสองมิได้มีเจตนาที่จะกู้ยืมกันจริงจังทั้ง ค ก็ได้จ่ายเงิน ของตนจำนวนหนึ่งให้ ข ไปเมื่อเช็คถึงกำหนดชำระ ก จะอายัดเช็คปฏิเสธไม่ชำระเงินให้ ค ไม่ได้ เพราะกฎหมายบัญญัติห้ามไว้เพื่อคุ้มครองบุคคลภายนอก ผู้สุจริตและต้องเสียหายต่อการแสดงเจตนาลวงนั้น

3) นิติกรรมอำพราง เป็นเรื่องบุคคลสองฝ่ายทำนิติกรรมขึ้น 2 นิติกรรม โดยมีนิติกรรมหนึ่ง ซึ่งคู่กรณีมิได้มุ่งผูกพันกันจริงอำพรางหรือปกปิดนิติกรรมอีกอันหนึ่ง ซึ่งคู่กรณีต้องการจะผูกพันให้ มีผลในทางกฎหมายอย่างแท้จริง เช่น ก มีรถยนต์ โบราณอยู่คันหนึ่ง มีคนมาติดต่อขอชมและขอซื้อบ่อย ๆ จน ก เกิดความรำคาญจึงนำรถยนต์ไปฝาก ข เพื่อนรักและแกล้งทำสัญญาซื้อขายรถยนต์โบราณไว้ เพื่อจะไปหลอกคนอื่นว่าขายไปแล้ว เช่นนี้เห็นได้ว่า นิติกรรมเกิดขึ้น 2 นิติกรรม คือ นิติกรรมที่ ก และ ข ต้องการจะอำพรางไว้คือ สัญญาฝากทรัพย์ ซึ่งคู่กรณีต้องการจะผูกพันกัน แต่ได้ทำเป็นสัญญาซื้อขายโดย ทำขึ้นให้บุคคลอื่นเห็นเพื่ออำพรางหรือปกปิดสัญญาฝากทรัพย์ ผลบังคับในทางกฎหมายให้นำบทบัญญัติว่าด้วยนิติกรรมเพื่ออำพรางนั้นมาใช้บังคับในที่นี้ ก็คือสัญญาฝากทรัพย์ ผลก็คือนิติกรรมซึ่งทำขึ้น เพื่ออำพรางนิติกรรมอื่น ในที่นี้คือ สัญญาซื้อขายรถยนต์โบราณนั้น ไม่มีผลบังคับในทางกฎหมาย ซึ่งมีบทบัญญัติในมาตรา 155 วรรคสอง ดังนี้ “ถ้าการแสดงเจตนาทางลวงตามวรรคหนึ่งทำขึ้นเพื่ออำพรางนิติกรรมอื่นนำ บทบัญญัติของกฎหมายอันเกี่ยวกับนิติกรรมที่ถูก อำพรางมาใช้บังคับ”

4) สำคัญผิดในสิ่งที่เป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรม (มาตรา 156) คำว่าสำคัญผิดนั้นก็คือการสำคัญว่าเป็นจริงในสิ่งที่แท้ สำคัญว่าเป็น เท็จในสิ่งที่แท้จริง หรือเป็นการเข้าใจความจริงไม่ถูกต้อง สิ่งที่เป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรมนั้น อาจเป็น กรณีสำคัญผิดในประเภท หรือลักษณะของนิติกรรม สำคัญผิดในตัวบุคคล หรือสำคัญผิดในตัวทรัพย์

5) ผลของโมฆะกรรม มาตรา 172 บัญญัติว่า “โมฆะกรรม นั้นไม่อาจให้สัตยาบันแก่กันได้ และผู้มีส่วนได้เสียคนหนึ่งคนใดจะยกความเสียเปล่าแห่งโมฆะกรรมขึ้นกล่าวอ้างก็ได้ถ้าจะต้องคืนทรัพย์สินอัน เกิดจากโมฆะกรรม ให้ทำบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้แห่งประมวลกฎหมายนี้มาใช้บังคับ” เช่น ดำอยู่ในที่ดินของแดง ต่อมาแดงขายที่ดินของตนให้ขาว แต่มิได้ทำให้ถูกต้องตามแบบในเรื่องการซื้อขายที่ดินตามมาตรา 456 คือ ไม่ได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ทำให้สัญญาซื้อขายเป็นโมฆะ ขาวมาฟ้องขับไล่ ดำ ดังนั้น ดำแม้มิได้เป็นคู่สัญญากับขาว ก็ยกความเป็นโมฆะนั้นขึ้นกับขาวได้ และตามบทบัญญัติในเรื่องลาภมิควรได้ ขาวต้องคืนที่ดินดังกล่าวให้แดง และหากแดงได้รับชำระราคาที่ดินอันเนื่องมาจากสัญญาซื้อขายอันเป็นโมฆะย่อมต้องคืนเงินอันเป็นลาภมิควรได้นั้นแก่ขาว

3.1.4 ลากมิควรได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 406 บัญญัติว่า “บุคคลใดได้มาซึ่งทรัพย์สินใด เพราะการที่บุคคลอีกคนหนึ่งกระทำเพื่อชำระหนี้ก็ดี หรือได้มาด้วยประการอื่นก็ดี โดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และเป็นทางให้บุคคลอีกคนหนึ่งนั้นเสียเปรียบไซ้ ท่านว่าบุคคลนั้นจำต้องคืนทรัพย์สินให้แก่เขา อนึ่งการรับสภาพหนี้สินว่ามีอยู่หรือหาไม่นั้น ท่านก็ให้ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อชำระหนี้ด้วย

บทบัญญัติอันนี้ท่านให้ใช้บังคับตลอดถึงกรณีที่ได้ทรัพย์สินมา เพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งมิได้มีได้เป็นขึ้น หรือเป็นเหตุที่ได้สิ้นสุดไปเสียก่อนแล้วนั้นด้วย”

การกระทำต่างๆ ที่ถือว่าเข้าตามหลักเรื่องลากมิควรได้ มีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

(1) ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ที่ได้เพิ่มมา ต้องมีลักษณะที่เป็นการทำให้ลากเพิ่มพูนขึ้นจากกองทรัพย์สิน หรือการมีกรรมสิทธิ์ ซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงสิทธิการครอบครอง

(2) เป็นการได้มาโดยปราศจากมูลเหตุที่จะอ้างกฎหมายได้ กล่าวคือ เป็นกรณีที่ไม่มียุติบัญญัติให้สิทธิแก่บุคคลที่ได้รับทรัพย์สินนั้น ซึ่งอาจเป็นเรื่องการชำระหนี้ที่ไม่มีความผูกพัน หรือการสำคัญผิดตัวเจ้าหนี้ หรือการสำคัญผิดในมูลหนี้

(3) เป็นการทำให้บุคคลอีกคนหนึ่งเสียเปรียบ กล่าวคือ การที่บุคคลได้รับทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์เพิ่มขึ้นนั้น มีผลทำให้บุคคลที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินต้องสูญเสียทรัพย์สินไปโดยไม่สมควรที่จะเสียปราศจากมูลเหตุอันจะอ้างตามกฎหมาย

(4) ไม่มีทางแก้ตัวตามกฎหมายอย่างอื่น หมายความว่า บุคคลที่ต้องสูญเสียทรัพย์สินหรือผลประโยชน์นั้น โดยไม่สามารถเรียกร้องทรัพย์สินทางอื่นได้อีกแล้ว นอกจากการเรียกคืนลากมิควรได้

เงื่อนไขการคืนทรัพย์สิน

(1) กรณีทรัพย์สินที่รับไว้เป็นเงิน การคืนเงินต้องคืนเต็มจำนวน เว้นแต่รับไว้โดยสุจริต จึงต้องคืนลากมิควรได้เพียงส่วนที่ยังมีอยู่ในขณะเมื่อเรียกคืน (มาตรา 412)

(2) กรณีทรัพย์สินอันจะต้องคืนนั้นเป็นอย่างอื่นนอกจากจำนวนเงิน และบุคคลได้รับไว้โดยสุจริต บุคคลนั้นจำต้องคืนทรัพย์สินเพียงตามสภาพที่เป็นอยู่ (มาตรา 413 วรรคแรก)

(3) กรณีทรัพย์สินอันจะต้องคืนนั้นเป็นอย่างอื่นนอกจากจำนวนเงิน และบุคคลได้รับไว้โดยสุจริต บุคคลนั้นก็ต้องรับผิดชอบในการสูญหายหรือบุบสลายนั้นเต็มภูมิ แม้กระทั้งการสูญหายหรือบุบสลายจะเกิดเพราะเหตุสุดวิสัย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าถึงอย่างไร ทรัพย์สินนั้นก็คงต้องสูญหายหรือบุบสลายอยู่ตนเอง (มาตรา 413 วรรคสอง)

(4) ถ้าการคืนทรัพย์สินตกเป็นพันวิสัยเพราะสภาพแห่งทรัพย์สินที่ได้รับไว้ตนเองก็ดี หรือเพราะเหตุอย่างอื่นก็ดี และบุคคลได้รับทรัพย์สินไว้โดยสุจริต บุคคลเช่นนั้นจำต้องคืนลากมิควรได้เพียงส่วนที่ยังมีอยู่ในขณะเมื่อเรียกคืน (มาตรา 414 วรรคแรก) แต่ถ้ารับไว้โดยสุจริตก็ต้องใช้ราคาทรัพย์สินนั้นเต็มจำนวน (มาตรา 414 วรรคสอง)

กรณีที่บุคคลไม่มีสิทธิได้รับคืนทรัพย์สิน

(1) บุคคลใดได้กระทำการอันใดตามอำเภอใจเหมือนหนึ่งว่าเพื่อชำระหนี้โดยรู้อยู่ว่าตนไม่มีความผูกพันที่จะต้องชำระ (มาตรา 407)

(2) บุคคลผู้ชำระหนี้อันมีเงื่อนไขเวลาบังคับเมื่อก่อนถึงกำหนดเวลานั้น (มาตรา 408 (1))

(3) บุคคลผู้ชำระหนี้ซึ่งขาดอายุความแล้ว (มาตรา 408 (2))

(4) บุคคลผู้ชำระหนี้ตามหน้าที่ศีลธรรม หรือตามควรแก่อัธยาศัยในสมาคม (มาตรา 408 (3))

(5) บุคคลผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งมิได้เป็นลูกหนี้ได้ชำระหนี้ไปโดยสำคัญผิด เป็นเหตุให้เจ้าหนี้ผู้ทำการโดยสุจริตได้ทำลาย หรือลบล้างเสียซึ่งเอกสารอันเป็นพยานหลักฐานแห่งหนี้ก็ดี ยกเลิกหลักประกันเสียก็ดี สิ้นสิทธิไปเพราะขาดอายุความก็ดี เจ้าหนี้ไม่จำต้องคืนทรัพย์ (มาตรา 409)

(6) บุคคลผู้ใดได้ทำการชำระหนี้โดยมุ่งต่อผลอย่างหนึ่ง แต่มิได้เกิดผลขึ้นเช่นนั้น ถ้าและบุคคลนั้นได้รู้มาแต่แรกว่าการที่จะเกิดผลนั้นเป็นพันวิสัยก็ดี หรือได้เข้าปองปิดขัดขวางเสียมิให้เกิดผลเช่นนั้นโดยอาการอันฝ่าฝืนความสุจริตก็ดี (มาตรา 410)

(7) บุคคลซึ่งได้กระทำการเพื่อชำระหนี้เป็นการอันฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี (มาตรา 411)

อายุความในการฟ้องคดีกรณีลาภมิควรได้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 419 บัญญัติว่า “ในเรื่องลาภมิควรได้นั้น ห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดปีหนึ่งนับแต่เวลาที่ฝ่ายผู้เสียหายรู้ว่าตนมีสิทธิเรียกคืน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่เวลาที่สิทธินั้นได้มีขึ้น”

กรณีอายุความตามมาตรา 419 ใช้กับกรณีเรียกทรัพย์คืนตามมาตรา 406 รวมถึงการเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อการบุบสลายหรือสูญหาย ตามมาตรา 1 วรรคสองอายุความ 414 หรือเรียกราคาทรัพย์ตามมาตรา 413 ปี นับแต่ 10 ปี นับแต่เวลาที่ฝ่ายผู้เสียหายรู้ว่าตนมีสิทธิเรียกคืนแต่ไม่เกินเวลาที่สิทธินั้นได้มีขึ้น แต่อายุความตาม ม. 419 ไม่ใช้กับกรณีเรียกดอกผลจากทรัพย์ที่ผู้เรียกคืนเป็นเจ้าของ แต่การเรียกดอกผลที่ผู้เรียกคืนเป็นเจ้าของทรัพย์ที่เป็นดอกผล ไม่มีอายุความ ตามมาตรา หรือกรณีผู้คืนทรัพย์มีสิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าใช้จ่าย ตามมาตรา 416 วรรค 1336 วรรคแรก หรือ มาตรา 30/193 วรรคแรกไม่ใช่กรณีเรียกคืนทรัพย์จึงต้องใช้อายุความทั่วไปคือ สิบปีตามมาตรา 417

3.1.5 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 บัญญัติว่า “ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอยและจำหน่ายทรัพย์สินของตนและได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และมีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย”

มาตรานี้เป็นเรื่องอำนาจที่เจ้าของทรัพย์สิน ไม่ว่าจะป็นสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์เจ้าของทรัพย์สินตามมาตรา 1336 นี้ หมายถึงเจ้าของกรรมสิทธิ์ ในทรัพย์สินนั้นเท่านั้น ซึ่งเจ้าของกรรมสิทธิ์มีสิทธิใช้สอยและจำหน่ายทรัพย์สินของตนและได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และมีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าไปเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งตามมาตรา 1336 มิได้กำหนดเรื่องอายุความในการฟ้องคดีเอาไว้

บทที่ 4

วิเคราะห์

4.1 จากคำพิพากษาในคดีดังกล่าว มหาวิทยาลัย ได้ยื่นฟ้อง นาย ก ต่อศาลแขวงขอนแก่น ในเรื่อง สัญญาเรียกทรัพย์สิน (ติดตามเอาคืน) ซึ่งเป็นการเรียกเงินเดือนที่เบิกจ่ายล่วงหน้าจำนวน 52,920 บาท จึงไม่มีอายุความในการฟ้องคดี แต่ในระหว่างการพิจารณาคดี นาย ก ได้โต้แย้งว่า มหาวิทยาลัยใช้สิทธิเรียกเงินคืนจาก นาย ก เป็นเพียงการเรียกคืนฐานลามิควรได้ ฟ้องของมหาวิทยาลัยจึงขาดอายุความ เนื่องจากมหาวิทยาลัยใช้สิทธิฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนด 1 ปี นับแต่รู้ว่ามิสิทธิเรียกคืน ขอให้ยกฟ้อง ศาลแขวงขอนแก่น ได้วินิจฉัยว่า มหาวิทยาลัย เบิกจ่ายเงินเดือนแก่นาย ก เกินไปกว่าที่นาย ก มีสิทธิได้รับและเป็นการรับเงินไปโดยไม่ชอบ ด้วยเหตุนี้ แม้เงินที่ นาย ก ได้รับไปจะเป็นการได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ แต่เมื่อเป็นการได้มาโดยไม่ชอบก็มีใช้เรื่อง ลามิควรได้ตามข้อต่อสู้ของนาย ก มหาวิทยาลัยในฐานะเจ้าของเงินที่ส่งมอบแก่จำเลยไป ย่อมมิสิทธิติดตามเอาเงิน ของมหาวิทยาลัยคืนจากนาย ก ซึ่งไม่มีสิทธิจะได้รับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 คดีจึงไม่ ขาดอายุความ ข้อต่อสู้ของนาย ก ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

จากกรณีนี้ จะเห็นว่าฝ่ายมหาวิทยาลัยจะใช้สิทธิทางศาลเพื่อฟ้องดำเนินคดี ฐานติดตามเอาทรัพย์สินจาก นาย ก ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 ได้ หรือไม่นั้น จะต้องเข้าองค์ประกอบที่สำคัญ คือ มหาวิทยาลัย ต้องมีสิทธิที่จะจ่ายเงินให้ นาย ก ตั้งแต่แรก และนาย ก มีสิทธิรับเงินนั้น แต่ต่อมาสิทธินั้นหมดลง โดยมีผลย้อนหลัง ซึ่งในกรณีนี้ นาย ก ได้ขอเปลี่ยนสถานภาพจากข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา เป็น พนักงานมหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 โดยที่เงื่อนไขการแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพกำหนดไว้ว่า “กรณีที่ข้าพเจ้ากระทำผิดวินัยหรือถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยก่อนบรรจุเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยให้ ดำเนินการทางวินัย และวินิจฉัยความผิดของข้าพเจ้า ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือกฎหมายอื่นแล้วแต่กรณี ต่อไปจนกว่าการดำเนินการทางวินัยจะแล้วเสร็จ หาก ผลปรากฏว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ให้ถือว่าเป็นการแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงาน มหาวิทยาลัยของข้าพเจ้าเป็นโมฆะ” และมหาวิทยาลัยได้พิจารณาอนุมัติแล้ว ส่งผลให้ นาย ก ได้รับเงินเดือนในอัตรา พนักงานมหาวิทยาลัย ที่มีอัตราเงินเดือนสูงกว่าอัตราเงินเดือนของข้าราชการ ต่อมามหาวิทยาลัย ได้มีคำสั่งไล่ นาย ก ออกจากราชการ ตั้งแต่วันที่ 31 มกราคม 2561 ทำให้การแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงาน มหาวิทยาลัยของ นาย ก สิ้นสุดย้อนหลังไปถึงวันที่ นาย ก แสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพ โดยถือว่า นาย ก ยังคง สถานภาพเป็นข้าราชการพลเรือนและมีสิทธิได้รับเงินเดือนในอัตราเงินเดือนดังกล่าว ส่วนกรณีการใช้สิทธิทางศาล เพื่อเรียกเงินคืน ในฐานลามิควรได้ นั้น จะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบว่า มหาวิทยาลัย ไม่มีสิทธิจ่ายเงินให้ นาย ก ตั้งแต่ที่แรก และนาย ก ก็ไม่มีสิทธิรับเงินนั้นตั้งแต่แรก หรือได้เงินมาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ ซึ่ง หลักกฎหมาย ว่าด้วยลามิควรได้ คือ (1) ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ที่ได้เพิ่มมา ต้องมีลักษณะที่เป็นการทำให้ลาภ เพิ่มพูนขึ้นจากกองทรัพย์สิน หรือการมีกรรมสิทธิ์ ซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงสิทธิ์การครอบครอง (2) เป็นการได้มาโดย ปราศจากมูลเหตุที่จะอ้างกฎหมายได้ กล่าวคือ เป็นกรณีที่ไม่มีการให้สิทธิ์แก่บุคคลที่ได้รับทรัพย์สินนั้น ซึ่งอาจ เป็นเรื่องการชำระหนี้ที่ไม่มีความผูกพัน หรือการสำคัญผิดตัวเจ้าหนี้ หรือการสำคัญผิดในมูลหนี้ (3) เป็นการทำให้

บุคคลอีกคนหนึ่งเสียเปรียบ กล่าวคือ การที่บุคคลได้รับทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์เพิ่มขึ้นนั้น มีผลทำให้บุคคลที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินต้องสูญเสียทรัพย์สินไปโดยไม่สมควรที่จะเสียปราศจากมูลเหตุอันจะอ้างตามกฎหมาย และ (4) ไม่มีทางแก้ตัวตามกฎหมายอย่างอื่น หมายความว่า บุคคลที่ต้องสูญเสียทรัพย์สินหรือผลประโยชน์นั้น โดยไม่สามารถเรียกร้องทรัพย์สินทางอื่นได้อีกแล้ว นอกจากการเรียกคืนลาภมิควรได้

จะเห็นได้ว่าตามหลักกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 406 (ลาภมิควรได้) และมาตรา 1336 (ติดตามเอาทรัพย์สินคืน) มีองค์ประกอบทางกฎหมายที่แตกต่างกัน รวมถึงอายุความในการนำคดีเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลก็มียุอายุความที่แตกต่างกัน

4.2 จากคำพิพากษาในคดีดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การใช้กฎหมาย การตีความกฎหมาย สามารถตีความได้ทั้งตีความตามตัวอักษรของกฎหมาย และตีความตามเจตนารมณ์ของตัวบทกฎหมาย

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากคำพิพากษาในคดีนี้ จะเห็นมุมมองการใช้กฎหมาย การตีความข้อกฎหมายไม่ว่าจะเป็นศาลแขวง (ศาลชั้นต้น) ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา โดยศาลได้วางหลักที่สำคัญในแง่ข้อกฎหมาย เช่น หลักกฎหมาย เรื่อง นิติกรรมเงื่อนไขบังคับหลัง , หลักกฎหมาย เรื่อง ลาภมิควรได้ , หลักกฎหมาย เรื่อง ติดตามเอาทรัพย์สิน , หลักกฎหมาย เรื่อง อายุความในการฟ้องคดี รวมทั้งหลักการตีความข้อกฎหมาย ซึ่งนักกฎหมายของมหาวิทยาลัยขอนแก่น สามารถนำคำพิพากษาในคดีนี้มาศึกษาเป็นแนวทางในการสู้คดีในชั้นศาล สำหรับคดีอื่นๆต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 มหาวิทยาลัย ควรดำเนินการแก้ไขข้อตกลงในหนังสือแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ให้มีความชัดเจน และรัดกุมยิ่งขึ้น

5.2.2 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ควรชี้แจง หรืออธิบายรายละเอียด รวมถึงข้อกำหนด และเงื่อนไขต่างๆ ให้แก่ผู้ที่แจ้งความประสงค์ขอเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ให้เข้าใจ

5.2.3 มหาวิทยาลัย ควรจัดอบรมความรู้ด้านกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีในชั้นศาลให้กับผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมายของมหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

1. คำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ ม 292/2567 คดีหมายเลขแดงที่ ม 782/2567
2. คำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ 445/2563 คดีหมายเลขแดงที่ 3335/2563
3. คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ 3804/2565